

Policy för finansverksamheten

Innehållsförteckning

Inledning	3
Övergripande mål för finansverksamheten	3
Finansförvaltningens organisation	3
<i>Kommunfullmäktige</i>	3
<i>Kommunstyrelsen</i>	3
<i>Ekonomichefen</i>	4
Upplåning	4
<i>Målsättning</i>	4
<i>Riskdefinitioner</i>	4
<i>Grön finansiering</i>	5
<i>Riktlinjer</i>	5
<i>Amortering</i>	6
<i>Leasing</i>	7
<i>Beslut</i>	7
Likviditet	7
Placering	8
<i>Bakgrund</i>	8
<i>Övergripande mål</i>	8
<i>Övergripande förvaltningsstrategi och riskhantering</i>	8
<i>Tillåtna tillgångsslag</i>	9
<i>Normalportfölj och limiter för tillgångsslag</i>	9
<i>Re-balansering</i>	10
<i>Sammansättning inom tillgångsslagen</i>	10
<i>Hållbar förvaltning</i>	13
Borgen	14
<i>Beslut om borgen</i>	14
Intern kontroll	14
Rapportering	14

Dokumenttyp	Policy
Antagen av	Kommunfullmäktige 2019-10-28
Dokumentansvarig	Ekonomichefen

Inledning

Policyn för finansverksamheten omfattar den verksamhet som bedrivs inom Falköpings kommun.

Delegation från kommunfullmäktige framgår av kommunstyrelsens reglemente. Delegation från kommunstyrelsen framgår av kommunstyrelsens delegationsordning. Rätten att företräda kommunen och underteckna handlingar framgår dels av kommunstyrelsens reglemente, dels av särskilda beslut.

Övergripande mål för finansverksamheten

Med beaktande av de riskbegränsningar som anges i policyn för finansverksamheten är målsättningen att uppnå bästa möjliga finansnetto.

Inom ramen för kommunallagens bestämmelser och denna policy ska på lång sikt kommunens och dess företags upplåning ske till så låg kostnad som möjligt och de egna medlen placeras så att god avkastning erhålls.

Kommunens och dess företags finansverksamhet ska drivas så att den medverkar till att säkerställa betalningsförmågan på kort och lång sikt.

Finansverksamheten ska genomföras på ett säkert och effektivt sätt utan spekulativa inslag och så att betryggande säkerhet alltid upprätthålls.

Finansverksamheten ska medverka till att kapitalanskaffning och kapitalanvändning i kommunen och dess företag blir effektiv.

Policyn för finansverksamheten inkluderar de föreskrifter om medelsförvaltningen som enligt 11 kap. § 4 kommunallagen avser kommunens pensionsmedel.

Finansförvaltningens organisation

Kommunfullmäktige

Beslutar om frågor av principiell beskaffenhet såsom övergripande mål och riktlinjer för kommunen. Beslutar om viktiga ekonomiska frågor så som ramar för upp- och utlåning, placeringar, borgen samt övriga finansiella mål.

Kommunstyrelsen

Ansvarar för medelsförvaltningen. Verkställer kommunfullmäktiges beslut. Inom

ramen för fullmäktiges delegation beslutar styrelsen om upplåning, placering av kommunens medel, utlåning, externa förvaltningsuppdrag, borgen samt förvaltning av andra organisationers medel (t.ex. stiftelser).

Ekonomichefen

Inom ramen för kommunstyrelsens delegation beslutar ekonomichefen om omsättning och lösen av kommunens lån samt om upptagande av lån. Ekonomichefen beslutar om placering av likvida medel samt de fall då leasingavtal ska tecknas.

Ekonomichefen ansvarar operativt för finansverksamheten inom kommunen och att den finansiella förvaltningen och riskhanteringen följer anvisningarna i policyn för finansverksamheten. Vidare ansvarar ekonomichefen att vid behov utarbeta förslag till uppdatering av policyn för finansverksamheten.

Ekonomichefen ska bistå de kommunala bolagen och de av kommunen förvaltade stiftelserna i deras arbete med finansiella frågor.

Ekonomichefen ansvarar för beslut inom ramen för kommunstyrelsens delegation samt rapportering till kommunstyrelsen i enlighet med denna policy.

Upplåning

Målsättning

Upplåning får genomföras för långfristiga finansieringar och för att trygga kommunens kortfristiga betalningsberedskap.

Kommunens upplåning ska ske med beaktande av kommunens likviditetssituation, den egna investeringstakten och penningmarknadsläget. Upplåningen ska ske till lägsta möjliga kostnad, till betryggande säkerhet och utan spekulativa inslag.

Målsättningen är att minimera ränte- och finansieringsrisker genom att sprida förfallen i låneportföljen jämnt över tid och därmed skapa stabila och förutsägbara räntekostnader.

Riskdefinitioner

Kommunen har följande riskdefinitioner kopplat till upplåning

- Ränterisk (räntebindning) definieras som risken för en negativ effekt på kommunens räntenetto på grund av förändringar av det allmänna ränteläget.

Hantering av ränterisker ska syfta till att undvika stora slag på finansnettot.

- Refinansieringsrisk (kapitalbindning) innebär en risk för att kommunen inte kan refinansiera sina lån utan väsentlig merkostnad eller inte kunna ta upp nya lån på marknaden.

Grön finansiering

”Grön finansiering” är en växande del av kapitalmarknaden. Efterfrågan från investerare som söker hållbara investeringar ökar. Det handlar om satsningar på hållbara byggnader, infrastruktur, förnybara energikällor mm.

Falköpings kommun arbetar aktivt för en hållbar utveckling. Gröna investeringar och finansiering av dessa är en del i detta arbete. Kommunens investeringar ska i möjligaste mån uppfylla kommuninvests kriterier för gröna obligationer. Vid finansieringen ska undersökas om dessa investeringar kan finansieras med Gröna lån. Kommunen eftersträvar en så hög andel ”gröna lån” som möjligt. Grön finansiering kan också bidra till bättre ekonomi genom lägre räntekostnader.

Riktlinjer

Kommunens totala upplåning ska eftersträva en genomsnittlig kapitalbindning på 3 år med ett tillåtet intervall mellan 2 och 5 år. Dock får det vara maximalt 40% kapitalförfall inom 12 månader.

Kommunens totala upplåning ska eftersträva en genomsnittlig räntebindning inklusive eventuella derivat på 3 år med ett tillåtet intervall mellan 2 och 5 år. Dock får det vara maximalt 60 % ränteförfall inom 12 månader.

Låneportföljens andel med rörlig ränta får uppgå till högst 60 %.

Räntebindningstiden för varje enskilt lån får inte överstiga 10 år.

Avvikelse från dessa tider och intervall rapporteras till kommunstyrelsen.

Lån i utländsk valuta får inte tas upp.

Vid upptagande av lån ska anbud infordras på affärsmässiga grunder.

Upplåning får ske genom:

- Lån från kommunens helägda företag
- Kommuninvest i Sverige AB (publ)
- Europeiska Investeringsbanken (EIB)
- Europeiska Utvecklingsbanken (CEB)
- Nordiska Investeringsbanken (NIB)
- Svensk bank eller svenskt kreditmarknadsbolag
- Utländsk bank om upplåning sker med tillämpning av svensk lag och svensk lånedokumentation

Derivatinstrument får endast användas under förutsättning att det finns en underliggande position som ska räntesäkras t.ex. ett underliggande lån. För att hantera ränterisker är följande derivat tillåtna:

- Ränteswap (avtal om byte av räntebetalningar från rörlig till fast räntesats eller tvärt om)
- Räntheoption (t.ex. räntegolv och räntetak)
- Rätetermin (t.ex. FRA, Future Rate Agreement)

Utställande av option får endast göras i kombination med köpt option s.k. collar eller korridor och endast under förutsättning att underliggande värde för den utställda optionen uppgår till högst det underliggande värdet för den köpta optionen.

Externa swapar får endast ske med motparter som har lägst rating AA- (Standard & Poor's) eller Aa3 (Moody's) avseende löptid 1 år eller längre. För swapar med kortare löptid än 1 år tillåts motparter med rating lägst A-1 (Standard & Poor's) eller P-1 (Moody's).

Undantag kan medges för följande svenska motparter:

- SEB
- Swedbank
- Nordea
- Svenska Handelsbanken

Amortering

Enligt kommunens riktlinjer för god ekonomisk hushållning skall kommunens låneskuld amorteras. Kommunens resultat skall över tid täcka investeringar i kommunens anläggningar. Enligt generationssynsättet ska kommunen inte skjuta över skulden på kommande generationer. Enligt anvisningen är en rimlig amorteringstid 35 år. Vid beslut om amorteringstid skall också beaktas investeringens avskrivningstid, den årliga förbrukningen och livslängd.

Leasing

Leasingfinansiering betraktas som upplåning och ingår i det rambeslut om upplåning som fattas av kommunfullmäktige. Kommunstyrelsen, delegerat till economichefen, beslutar inom ramen för upplåning om leasingfinansiering. Leasingfinansiering kan användas om den totala leasingavgiften är lägre än kostnaden för traditionell finansiering, eller om det ur t.ex. servicesynpunkt kan anses fördelaktigt trots en högre kostnad.

Ekonomichefen kan också besluta att, inom kommunens låneram, låna upp beloppet som leasingaffären avser och istället erbjuda intern leasing.

Beslut

Beslut om upplåning är en fråga av principiell beskaffenhet och förbehållen kommunfullmäktige. I samband med beslut om budget fattar kommunfullmäktige beslut om ram för den långfristiga upplåningen.

Likviditet

Tillgängliga medel, avtalade kreditlöften samt upptagande av kortfristiga krediter (kredittid upp till 1 år) ska hållas på en sådan nivå att en tillfredsställande betalningsberedskap upprätthålls.

Likvida medel definieras som:

- Kassa, plusgiro, bank
- Outnyttjade, kontrakterade checkräkningskrediter

Värdepappersfonder registrerade hos Finansinspektionen eller motsvarande organ inom EU bestående av räntebärande papper med god kreditvärdighet och riskspridning med en duration (ränterisk) som understiger 1 år.

För att tillfredsställande betalningsberedskap ska uppnås ska likviditetsplanering ske.

Likviditetsplaneringen ska

- Ligga till grund för bedömning av betalningsberedskapen på kort och lång sikt
- Vara underlag för beslut om placering av likvida medel samt upplåning

Överskottslikviditet ska i första hand användas för att återbetala utestående krediter. Överskottslikviditet kan utlånas till de helägda dotterbolagen. Se vidare under avsnitt Placering, angående godkända motparter m.m. vid placering av likvida medel.

Placering

Bakgrund

Kommunfullmäktige beslutade 2005, § 96, att avsätta 7 miljoner kr/år för att hantera kommande ökning av pensionsutbetalningar (År 2005 avsattes 14 miljoner). Avsättning skedde från 2005 till 2014. Där denna policy hänvisar till pensionsmedel avses dessa medel.

Mot bakgrund av kommunens långsiktiga åtagande och att utmaningarna med pensionsåtagandet ökar på sikt ska pensionsmedelsförvaltningen ha en långsiktig karaktär.

Övergripande mål

Det huvudsakliga målet med kapitalförvaltningen är att minska belastningen från kommunens pensionsåtagande, både vad gäller likviditetsbehov och pensionskostnader. För att möta den ökande likviditetsbelastningen och kostnaderna för pensioner ska pensionsmedlen ökas med hjälp av avsättningar och avkastning.

Det långsiktiga avkastningsmålet för pensionsmedelsförvaltningen är 4% per år i reala termer, d v s justerat för inflation. Detta mål bör utvärderas över en period på minst 5 år.

Övergripande förvaltningsstrategi och riskhantering

För att nå det långsiktiga avkastningsmålet krävs i normalläget en relativt hög andel riskfyllda tillgångar (aktier). I syfte att minska förlusterna vid kraftiga börsfall ska andelen riskfyllda tillgångar i portföljen (primärt aktier) styras dynamiskt.

Andelen riskfyllda tillgångar ska löpande justeras så att portföljen som mest kan tappa 20% i värde i förhållande till det högsta värdet de senaste 24 månaderna (beräknat som värdet den sista dagen varje månad).

Detta innebär att risken i portföljen i första hand styrs på övergripande nivå. För att kunna agera på detta sätt krävs breda intervall för hur mycket kapital som får placeras i respektive tillgångsslag. Framför allt behöver andelen aktier kunna minskas kraftigt för att skydda portföljens värde att från att falla mer än 20%.

Vid sidan av riskbegränsningen är utgångspunkten för allokeringen mellan tillgångsslagen att i normalläget ha en så hög andel aktier som möjligt för att maximera förväntad avkastning.

Tillåtna tillgångsslag

Kapitalet får placeras i följande tillgångsslag. En detaljerad beskrivning över tillåtna tillgångsslag återfinns längre fram i policyn för finansverksamheten.

- Räntebärande värdepapper och räntefonder.
- Svenska aktier och aktiefonder.
- Utländska aktiefonder.
- Likvida medel.

Räntebärande värdepapper

Portföljens medel, vad det gäller räntebärande papper, får placeras i:

- Värdepappersfonder registrerade hos Finansinspektionen eller motsvarande organ inom EU bestående av räntebärande papper med god kreditvärdighet och riskspridning.
- Direkt i svenska räntebärande värdepapper i SEK.

Vid placering i direkt räntebärande värdepapper gäller nedanstående limiter. Procenttalen i tabellen nedan avser andelar av portföljens marknadsvärde.

Kreditrating	Maximal andel totalt
AAA/Aaa	100%
AA-/Aa3	50%
A-/A3	30%
BBB-/Baa3	20%

Rating enligt Standard & Poor's alternativt Moodys. Vid så kallad "splitrating" gäller andelarna för den lägsta ratingnivån. Om löptiden på ett instrument är kortare än 1 år får kortfristig rating användas. Kortfristig rating översätts till lägsta motsvarande långa rating i tabellen ovan.

Aktier

Kommunen får endast investera i aktier som är börsnoterade, d.v.s. som är föremål för regelbunden handel på auktoriserad marknadsplats som står under tillsyn av myndighet.

Likvida medel

Likvida medel är medel på depåkonto, bankräkning och dagsinlåning. Övrig tidsbunden inlåning hänförs till räntebärande värdepapper.

Normalportfölj och limiter för tillgångsslag

Allokeringen mellan olika tillgångsslag uttrycks som en normalportfölj vilken speglar kommunens strategi i kapitalförvaltningen. Normalportföljen

motsvarar den portföljsammansättning som krävs för att den förväntade avkastningen ska motsvara avkastningsmålet över tiden.

Allokering tillgångslag			
	Min	Normal	Max
Räntebärande värdepapper	15%	30%	100%
Aktier	0%	70%	80%
- Varav svenska aktier	0%	25%	50%
- Varav utländska aktier	50%	75%	100%
Likvida medel	0%	0%	15%

Re-balansering

Portföljen ska kontinuerligt bevakas så att de ingående tillgångslagen inte under- eller överskrider någon limit.

Om ett tillgångslag trots allt befinner sig under eller över sina limiter ska portföljen re-balanseras snarast möjligt, med beaktande av kostnader. I det fall re-balanseringen dröjer längre än en månad ska anledningen till att re-balansering inte genomförts kommenteras som bilaga till månadsrapporten.

Sammansättning inom tillgångslagen

Placeringar i räntebärande värdepapper bör spridas mellan tillgångar med olika finansiella egenskaper (med avseende på ränterisk, kreditrisk och löptid) för att uppnå en rimlig balans mellan förväntad avkastning och risk.

I perioder då aktieexponeringen är låg kommer en stor del av kapitalet att placeras i ränteinstrument med låg risk i avvaktan på att det återplaceras i aktier.

Risken i aktieportföljen begränsas i första hand genom att sprida kapitalet på olika geografiska marknader. I syfte att begränsa risken kan allokeringen mellan olika regioner komma att avvika från respektive regions vikt i index (som exempelvis MSCI All Country World Index).

Jämförelseindex

Utifrån portföljens långsiktiga karaktär ska avkastningen i första hand jämföras med det långsiktiga avkastningsmålet. Över börs- och konjunkturcykeln kan portföljen även utvärderas mot normalallokeringen utifrån nedanstående sammansättning av index.

Tillgångslag	Index
Räntebärande värdepapper	50% OMRX Total, 50% OMRX T-Bill
Svenska aktier	SIX PRX
Utländska aktier	MSCI All Countries World Index

Utöver utvärderingen av totalportföljens avkastning ska respektive placeringar värdeutveckling utvärderas mot ett relevant jämförelseindex minst årligen.

Riskhantering

Placeringar innebär som regel ett risktagande. Om kapitalförvaltningen är effektiv erhålls en ökad förväntad avkastning genom en höjd risknivå, och en lägre risk erhålls på bekostnad av en lägre förväntad avkastning.

Risken hanteras framför allt på övergripande nivå i respektive förvaltning genom valet av strategi och tillgångsallokering. Därutöver reglerar policyn för finansverksamheten limiter för ett antal specifika finansiella risker såsom valutarisk och kreditrisk enligt nedan.

Valutarisk

Valutarisken anger portföljens känslighet för förändringar i den svenska kronans värde kontra utländska valutor. Utgångspunkten vid förvaltning av kommunens portfölj är att begränsa valutarisken.

Följande gäller i respektive tillgångsslag:

- Räntebärande värdepapper ska valutasäkras då valutarisken i annat fall skulle bli den dominerande risken i placeringen.
- Aktieplaceringar valutasäkras normalt sett inte då valutarisken ingår som en mindre del i den totala risken i placeringar i aktier på utländska marknader.

Ränterisk

Ränterisk innebär att marknadsvärdet på räntebärande värdepapper faller när det allmänna ränteläget stiger, och omvänt. Ränterisken mäter portföljens exponering mot förändringar i marknadsräntan. Ränterisken hanteras genom portföljens genomsnittliga duration begränsas till maximalt 5 år.

Aktiekursrisk

Aktiekursrisk innebär risken att aktiekurser utvecklas på ett, för portföljens värde, ofördelaktigt sätt. Aktiekursrisken minskas med hjälp av spridning på flera olika geografiska marknader.

Kreditrisk

Kreditrisken dvs. risken för att låntagare ej kan fullgöra sina betalningsförpliktelser kan delas upp i motpartsrisk och emittentrisk. Se begränsningar under avsnittet om räntebärande värdepapper ovan.

Likviditetsrisk

Likviditetsrisken avser risken att ett innehav inte går att avyttra. Risken

hanteras dels genom att portföljen har en god diversifiering avseende värdepapper och motparter, dels genom att kapitalet endast placeras i värdepapper som är föremål för daglig handel.

Transparens

Samtliga kommunens placeringar ska vara transparenta vilket innebär att det ska vara tydligt mot vilket underliggande tillgångsslag investeringen är exponerad, samt att det vid varje tidpunkt ska vara möjligt att mäta den faktiska riskexponeringens storlek.

Förvaltare

Förvaltare kan vara intern och/eller extern.

- Med intern förvaltare avses av kommunen utsedd tjänsteperson.
- Med extern förvaltare avses juridisk person som enligt kommunens direktiv förvaltar kommunens kapital. Extern förvaltare som anlitas ska uppfylla kraven om godkänd motpart enligt nedan.

Motparter

Godkända motparter vid transaktioner med portföljens tillgångar är:

- Värdepappersinstitut som har Finansinspektionens tillstånd för investeringstjänster och investeringsverksamheter.
- Utländsk institution som har tillstånd motsvarande det som anges ovan och som står under tillsyn av myndighet eller annat behörigt organ.

Transaktioner ska ske enligt principen betalning mot leverans. Undantag från denna princip är tillåten vid tillfällen då det normala förfarandet är annat, exempelvis vid nyemissioner.

Förvaring av värdepapper

Portföljens tillgångar ska förvaras hos:

- Värdepappersbolag som har Finansinspektionens tillstånd att ta emot värdepapper för förvaring.
- Utländska institutioner som har tillstånd motsvarande det som anges ovan och som står under tillsyn av myndigheter eller annat behörigt organ.

Tillåtna ägandeformer

Direkt ägande

Placering får ske i direkt ägande av tillgångsslagen svenska aktier och räntebärande värdepapper.

Värdepappersfonder

Placering får ske i fonder som har Finansinspektionens, eller motsvarande

utländsk myndighets, tillstånd och vars placeringsinriktning överensstämmer med bestämmelserna i denna policy.

Derivatinstrument

Med derivatinstrument avses exempelvis optioner, terminer och swapavtal. Derivatinstrument får endast användas inom ramen för en värdepappersfond.

Övrigt

- Blankning av enskilda värdepapper är ej tillåten.
- Utlåning av innehavda värdepapper är ej tillåten.

Hållbar förvaltning

Kommunen ska vid placering av kapitalet eftersträva att bidra till en hållbar omställning samt ta hänsyn till och främja god etik.

Kommunen har som krav att de företag och organisationer i vilka kapital investeras följer de internationella normer för mänskliga rättigheter, arbete och miljö, vilka finns formulerade i FN-konventioner och traktater som humanitär rätt, folkrätt och miljölagstiftning.

Placeringar medges ej direkt i företag som har produktion eller försäljning av krigsmateriel, pornografi eller tobaks- och alkoholvaror som en väsentlig del av verksamheten. Vidare medges ej placeringar direkt i företag som systematiskt och omfattande bryter mot internationella normer och konventioner. Kommunens ställning medför vidare ett ansvar att verka för god etik. De etiska principer som följs ska vara representativa för de flestas uppfattning. Kommunen definierar god etik som avståndstagande från kriminalitet, respekt för seriösa affärsmetoder samt demokratiska principer. Kommunen ska ej direktinvestera i bolag som upprepat eller medvetet bryter mot något av dessa kriterier. Investeringar ska inte heller göras i länder som är föremål för, av Sverige sanktionerad, handelsblockad av FN eller EU.

Placeringar medges ej i företag vars huvudsakliga verksamhet är utvinning av fossila bränslen. Placeringar ska även undvikas i företag som på annat sätt är inblandade i framställningen av fossila bränslen genom t.ex. produktion och prospektering.

I den mån det är möjligt ska kommunen prioritera investeringar som främjar god etik och miljöhänsyn. Detta under förutsättning att de i övrigt uppfyller kriterierna i policyn för finansverksamheten, inte ökar den totala portföljrisken samt att investeringarna bedöms ha minst likvärdig förväntad avkastning som jämförbara alternativ.

Borgen

Kommunal borgen lämnas normalt endast till företag ingående i kommun-koncernen. I undantagsfall kan borgen beviljas för andra låntagare.

Kommunen har som borgensman intresse av att varje investering som finansierats med borgenslån är försäkrad. Därför ska alla borgensåtaganden för investeringsändamål villkoras med ett förbehåll om att låntagaren ska hålla alla objekt försäkrade under hela den tid som borgen ska gälla.

Borgensavgifterna ska beräknas utifrån marknadsmässiga villkor och bör uppdateras årligen dock senast vart tredje år.

Beslut om borgensåtagande preskriberas efter 10 år, vilket innebär att borgensbeslutet inte får vara äldre än 10 år när lånet tas upp eller omsätts.

I kommunens årsredovisning ska en riskbedömning av borgensåtagandena redovisas.

Beslut om borgen

Beslut om borgen anses som en fråga av principiell beskaffenhet varför beslutanderätten är förbehållen kommunfullmäktige. Kommunfullmäktige beslutar om en årlig borgensram till de kommunägda företagen. I övriga fall beslutar kommunfullmäktige om borgen för varje enskilt objekt.

Intern kontroll

För att uppnå en god intern kontroll ska minst två personer ha insikt i varje affärs-händelse. Det innebär att den som gör ett affärsavslut inte också ska bokföra och kontrollera affären.

Ekonomichefen som genomför affärsavslut, överlämnar dokumentation av affären till kassafunktionen på ekonomienheten som bokför samtliga finansiella transaktioner.

Ekonomichefen ansvarar för att affären är i överensstämmelse med finanspolicyn.

Rapportering

Ekonomichefen rapporterar till kommunstyrelsen i samband med delårs- och årsbokslut fattade beslut enligt denna policy. Rapporten ska även innehålla låne-

och placeringsportföljens storlek och sammansättning, avstämning mot limiter samt likviditetssituationen.

Årligen, i samband med årsbokslutet, ska en uppföljning av de åtgärder som vidtagits inom ramen för policyn för finansverksamheten lämnas till kommunfullmäktige.